

Bİ' DÜŞÜN

Sayı: 2

KÜLTÜR, SANAT VE EDEBİYAT BÜLTENİ (Mart • Nisan • Mayıs)

*"Güçlü bir kadın,
değer yaratan anne..."*

Bu sayıya katkı verenler

Aybala MANSUROĞLU
Batuhan KURTBAY
Begüm SÖNMEZ
Duru KARADENİZ
Duru ÖZER
Elif Dilara İNKAYA
Elifnaz YILDIRIM
Evie NEFF
Gölce Selin GEREK
İdil AKKAYAGİL
İrem HATİPOĞLU
İzgi GÜRÜN
Selin KAYA
Umay KARA

Yayın Kurulu

Müge ATACAN
Şefika Betül BUZLUK
Berivan KARAMAN
Meltem APAYDIN

İÇİNDEKİLER

1 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

6 BEN GİDERİM ADIM KALIR
DOSTLAR BENİ HATIRLASIN...

9 22 MART DÜNYA SU GÜNÜ

10 BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

- R PLACE Nedir?
- TARİHİ ŞİFRELER: Mors Alfabesinden Enigma
- HASTALIK DEĞİL, FARKLILIK = OTİZM

18 27 MART DÜNYA TİYATROLAR GÜNÜ

- TİYATRO KÖPRÜSÜ
- SAYNE TOZUYLA BÜYÜYENLER...
- VE BİZİM TİYATROCLAR...

27 OKUDUĞUMUZ ROMANLARDAN BİZE KALANLAR

- “6.27 TRENİ” ROMANIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ.
- YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU’NUN
“YABAN” ADLI ROMANINA FARKLI BİR SON

30 SON ZAMANLARDA OKUYUP
BEĞENDİĞİM KİTAPLAR

31 10 KERE DE İZLESEM BIKMAYACAĞIM 2 FİLM

32 EMEĞİN BAYRAMI 1 MAYIS

Editörden

Sevgili Kolejliler, hepinize tekrar merhaba!

Yoğun, zorlu, soğuk kış günlerinin ardından bahara, “yeni”ye merhaba diyoruz. Bir arınmadır yeni, bir umuttur; eylemsizlikten çıkıp başlamaktır. Başladığımız her şeyle, yarınları kurmadır bir bakıma. Atılan yepyeni adımlardır belki; her adım da eskinin kalıntılarından kurtulup yeniden biçimlendirmektir yarını... İşte bu duygular, bu diriliş ve bu arınmayla dopdolu olduğumuz günlerin ürünleriyle donattığımız 2. sayımızla karşınızdayız.

Birinci dönem, büyük bir heves, emek ve coşkuyla yola çıkan bizler, sizlerden aldığımız olumlu dönütlerle ve güdülenmeyle 2. sayımızı oluşturduk. Ülkemizde ve dünyamızda yaşanan gerçeklikler, sanatsal-kültürel etkinlikler, bizi biz yapan değerlerimiz, bu değerleri her zaman yaşatmamız gereği ve bilincinden yola çıkarak bu sayımızın içeriğini oluşturduk. Böylelikle

2. **Bİ' DÜŞÜN** de ortaya çıktı.

İnsan var olma sürecinde yazıyla yol alıyor, çizdikçe hayallerini gerçekleştiriyor, araştırdıkça mutlu oluyor, dile getirdikçe rahatlıyor. Biz de yine hem yazdık hem çizdik hem araştırdık hem de dile getirdik. Konuşacak, yazacak, çizecek, araştırarak, ne çok veri biriktirmişiz... Hem bu birikimin ürünleri hem de bültende emeği olan her bir arkadaşımızın özel ilgi alanları ayrıca teknolojinin bu denli geliştiği dünyadaki son yeniliklere dair bilgilerle donanmış 2. sayımızı sizlerin beğenisine sunmaktan mutluyuz.

Bu üç ayın değerlerini öne çıkaran bir içerikle karşınıza gelmeyi planlarken kapak görselimizi, “Kadın ve Anne” teması üzerinden değerli Zübeyde Hanım’a ithafen kurguladık. “Güçlü bir kadın, değer yaratan anne” sloganından hareketle Ulu Önder’imiz Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu çağdaş Türkiye Cumhuriyeti’nde bilgi ve birikimiyle ilk olmuş Türk kadınlarını paylaştık sizlerle.

Mayıs daha ilk gününden coşkusuyla geldi. Emek ve dayanışma hep var olsun. Alın teri, çaba ve birlik içinde nice 1 MAYIS’lara dedik. Tiyatroyla birken bin olduk, öykülerle yeni maceralara yol aldık, araştırmalarla ufkumuz genişledi, şiirlerimiz, türkülerimizle geçmiş değerlerimizi andık. “Ben giderim adım kalır, dostlar beni hatırlasın.” diyen âşığımız, Veysel’imizle sazın, sözün büyüüne kapıldık, âşıklık geleneğine hayran olduk.

Evet... Biz yenilendik, daha yenilerine merhaba dedik ve çok keyif aldık... Her bir yazı, görsel ve araştırma bize yepyeni bir bakış kazandırdı, bizi büyüttü. Sizlerin de aynı bakış ve duyguları yaşamamız, bunları bizle bölüşmeniz ve hep birlikte yeniden **Bİ' DÜŞÜN** diyebilmek dileğiyle, sevgiyle kalın...

Yayın Kurulu

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Kimi der ki kadın;
 Uzun kış gecelerinde yatmak içindir.
 Kimi der ki kadın;
 Yeşil bir harman yerinde,
 Dokuz zilli köçek gibi oynatmak içindir.
 Kimi der ki hayalimdir,
 Boynumda taşıdığım vebalimdir.
 Kimi der ki hamur yoğuran,
 Kimi der ki çocuk doğuran..
 Ne o ne bu, ne döşek ne köçek ne ayal ne vebal
 O benim kollarm, bacaklarım, başım,
 Yavrum, annem, karım, kız kardeşim
 Hayat arkadaşımıdır..

Nazım Hikmet RAN

Dünya Kadınlar Günü, kadınların sosyal, kültürel ve siyasi alanlardaki kazanımlarının dünya genelinde kutlandığı bir gündür. Bu gün, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği için bir harekete geçme çağrısını da ifade eder.

Dünya Kadınlar Günü gitgide güçlenerek yüzyılı aşkın bir zamandır kutlanmaktadır.

Avrupa Birliği'nin temel değerlerinden bir tanesi olan toplumsal cinsiyet eşitliği Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden bir tanesidir. Aynı zamanda akıllı ekonomiye de hizmet etmektedir zira kadınların güçlendirilmesi ticarete verimliliğin, ekonomik büyümenin, sosyal uyum ve sosyal adaletin arttırılmasında kilit öneme sahiptir. AB bugüne kadar kadın haklarının güçlendirilmesi ve Türkiye'de eşitsizliklerle mücadele edilmesi amacıyla son on yılda istihdam, çocuk bakımı, eğitim, kadına yönelik şiddetle mücadele, ayrımcılığın önlenmesi ve siyasete katılım alanlarına 220 milyon Avro tahsis etmiştir. AB'nin Türkiye ile mali işbirliği, potansiyellerini ve hedeflerini tam anlamıyla gerçekleştirebilmeleri için kadın ve erkelerin güçlendirilmesine hizmet etmeyi sürdürecektir.

BM'nin 2019 Dünya Kadınlar Günü teması şöyledir:

“Eşit düşün, zekice geliştir, değişim için yenilik yap.”

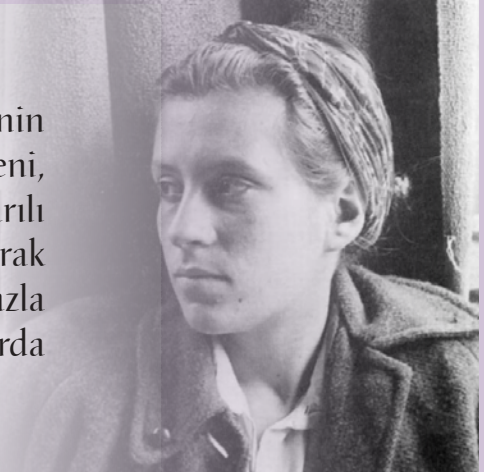
İşte bazıları yeterince tanınmayan fakat hepsi kendi dönemine ve sonraki kuşaklara yol göstermiş öncü kadınlardan birkaçı:

Semiha Es (1912 – 2012) Kadın savaş fotoğrafçısı, Kore, Vietnam ve Ruanda gibi savaş bölgelerinde bulundu. Savaş alanında kadın olduğu anlaşılmaması diye ellerini gizleyen, döneminde yayımlanmayacağını bile bile savaşın hapsettiği yüzlerin hikâyesini anlatmak için ülke ülke gezen, annesine sıkıca sarılarak veda anını uzatan askerleri ve kelimelerle anlatılamayacak daha birçok fotoğrafı çeken Türkiye'nin ilk kadın savaş fotoğrafçısı.

- **Müfide İlhan** – İlk Kadın İl Belediye Başkanı (1911- 1996) 1950'de Mersin Belediye Meclisi tarafından başkan olarak seçildi. Çok kısa sürede kentin yüzünü ve kültürünü değiştirmeyi başardı. İlkelerinden ödün vermedi. En büyük engel, belediye yerel yönetimlerinde kadın görmeye alışık olmayan eski yöneticilerdi. Öte yandan en büyük desteği Mersin halkından ve özellikle kadınlardan gördü.
- **Samiye Cahid Morkaya** (1897-1972) Türkiye'nin ilk kadın otomobil yarışçısı, Türkiye'nin ilk ehliyetli kadın sürücüsüdür. Katıldığı yarışlarda dereceye girdi. İlk defa birinci olduğunda sırf kadın olduğu için yarışın iptal edilmesini istediler. Onun sayesinde 1932 yılında mahkeme tutanaklarına "Bir kadın da otomobil yarışlarına katılabilir ve birinci gelebilir" kaydı geçti.

Halet Çambel (1916 – 2014) Hitit hiyerogliflerinin çözülmesini sağlayan kadın. Arkeoloji'nin duayeni, kendini Hititli diye tanımlayan birçok başarılı arkeoloğun hocası. Bir öğretmen ve yurttaş olarak sorumluluklarını yerine getirmek için elli yıldan fazla aktif çalışmış, aynı zamanda ülkesini olimpiyatlarda temsil eden ilk Türk kadın sporcu olmuştur.

- **Remziye Hisar** (1902 – 1992) Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın kimyacı ve Madam Curie'nin tek Türk öğrencisi
- **Dilhan Eryurt** (1926 – 2012) Astrofizikçi. Nasa 1969 Apollo Başarı Ödülü sahibi ve NASA'da çalışan (1961-1973) ilk Türk bilim kadını. Yıllarca öncü çalışmalar yaptığı NASA'daki görevinin ardından Apollo Başarı Ödülü'ne layık görüldü. Türkiye'de akademik kariyerine kadro olmaması nedeniyle laborant olarak başlayabildi. Yılmadı; hedefi, astrofizik konusundaki bilgisini uluslararası düzeye ulaştırmaktı. Kariyerini kürsü kurduğu, bölüm başkanlığı yaptığı aynı fakültede dekan olarak tamamladı.

Bedia Muvahhit (1897-1994) Tiyatro öncüsü. Şehir Tiyatrolarında 200'ün üzerinde oyunda rol alan Bedia Muvahhit, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bir kamu kuruluşunda çalışma hakkını elde eden ilk kadınlardan biridir. Halide Edip'in Ateşten Gömlek romanını sinemaya uyarlanmak istendiğinde, "başroldeki kadınları ancak bizden birisi oynayabilir" demesi üzerine beyaz perdedeki ilk kadın oyuncu da o olur.

- **Nüzhet Gökdoğan** (1910-2003) Gökbilimci ve İstanbul Teknik Üniversitesinde ders veren ilk kadın akademisyendir. Türkiye'de yeni başlayan akademik çalışmaların yurt dışında kabul görmesi, yurt dışından birçok önemli bilim insanının Türkiye'ye getirilmesi, Türkiye'nin en önemli astronomlarının yetişmesini ona borçluyuz.
- **Fatma Aliye Topuz** (1862 – 1936) Kadın Hakları Öncüsü ve Romancı. Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk profesyonel Türk kadın romancısıdır. Batılı kıyafetlerle kamusal hayatta boy gösteren ilk kadınlardan biridir. Yazar, çevirmen ve romancı olarak sürdürdüğü kariyeri boyunca sosyal sorumluluğunu da yerine getirmeye özen göstermiştir. Hilal-i Ahmer Cemiyeti'ne (bugünkü Kızılay) üye olan ilk kadındır.

- **Nezihe Muhiddin** (1889 – 1958) Türk kadın hakları savunucusu. Kadınlar için seçme seçilme hakkını dile getiren ilk aktivist. “Yaşadığım sürece inandığım davanın peşinden gittim. Ama sanmayın ki bu kolay oldu. İşte bu yüzden gücümüzü toplamak zorundayız, yoksa bu hayatın biz kadınların önüne ördüğü duvarları aşmamız pek mümkün değil.” sözleriyle kadınlara öncü oldu.

Semiha Berksoy (1910 – 2004) Türkiye'nin uluslararası alanda tanınmış ilk sanatçılarından biri. “Ben kaderimi yaşadığım haksızlıklara rağmen hep hoş karşıladım. Sanatımla baş başa mutlu oldum. Çünkü beni sanattan başka hiçbir şey ilgilendirmiyordu. Benim ruhumu sürükleyen, bende alev hâline gelen bir şey var; o da sanat aşkıdır.”

- **Sabiha Rifat Gürayman** (1910 – 2003) İlk Türk kadın mühendis. Fenerbahçe erkek voleybol takımının 1929'da şampiyon olduğu seneki kaptanı. Anıtkabir'in inşaatında başmühendis olarak çalıştı. Sahada çalışan ilk kadın inşaat mühendisidir. “Bir kadının emri altında çalışmayız” diyen işçileri onlarla birlikte çalışarak ikna etti. Yaptığı ilk köprüye, saygısını kazandığı köylüler ona atfen “kız köprüsü” adını verdi. Kız köprüsü hâlen iki yakayı birbirine bağlamaya devam ediyor.
- **Gül Esin** (1901 – 1990) Türkiye'nin ilk kadın muhtarı. 1933 yılında Aydın'ın Çine ilçesi Karpuzlu bucağında muhtarlık yaptı, Atatürk'ten özel ödül aldı. 1933 yılında 32 yaşındayken 500 oyla, 4 erkek rakibine fark atarak Demircidere köyü muhtarı oldu. Kahvehanelerde kumar oynamayı yasakladı, kız kaçırma olaylarını önledi ve resmi nikâh işlerini düzene soktu. Kendi döneminde yerel yönetimlerde kadınların yer alabileceğini gösterdi.
- **Safiye Ali** (1894 – 1952) Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın tıp doktoru ve tıp eğitimi veren ilk kadındır. Anne çocuk sağlığı üzerine çalışmalar yapan Safiye Ali'nin adı Süt Damlası Bakımevleri ile anılır. Yurt dışında eğitimini tamamlayıp yurduna dönen Safiye Ali özellikle kadın hastalıkları ve çocukların sağlığı konusunda uzmanlaşmış ve binlerce hayat kurtarmıştır. İlk açtığı muayenehanede, bir kadın doktor olarak, uzun süre hastaların güvenini kazanmak için çaba sarf etti. Ancak sonra kapısındaki kuyruk hiç bitmedi.

Yukarıda adlarını sıraladığımız, Türk toplumu için hepsi birer değer olan bu kadınlar, bugünün kadınları için olumlu örneklerdir. Yarınları biçimleyecek olan biz gençlerin onlardan aldığımız esinle ülkemiz ve dünyamız için çığır açacak çalışmaların içinde olmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bu doğrultuda ve bu amaçla yol alırsak küresel boyutta yaşanan cinsiyet eşitsizliğine dayanan algıları da değiştirebilir; her bireyin eşit koşullar altında, adil bir dünyada yaşamasını olanaklı hâle getirebiliriz. Kimsenin kimseye hükmetmediği, fiziksel gücün hiçbir beden üzerinde söz sahibi olmadığı bir yaşam ve dünya tüm insanların ortak hakkıdır.

Bu bakışla, Kadınlar Günü'nün her yıl daha bir özenli ve anlamlı biçimde kutlanması gerektiğine inanıyor, kadın duyarlılığıyla dolu tüm kadınlarımızın "Kadınlar Günü"nü kutluyorum.

Yayın Kurulu

11/K'den Umay Kara'nın özgün yaratısıdır.

BEN GİDERİM ADIM KALIR DOSTLAR BENİ HATIRLASIN...

Akullara;

"Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum, ne haldayım?
Gidiyorum gündüz gece"

dizeleriyle kazınan,
hayatı böylesine etkileyici
özetleyen Âzık Veysel
Şatıroğlu, Türk dünyasının
önemli ozanlarından, âzık
şeleneğimizin rol modeli,
Türk Halk Müziği'nin mihenk
taşlarından biri...

25 Ekim 1894 tarihinde Sivas'ta dünyaya gelen ozan, yedi yaşındayken
çiçek hastalığı nedeniyle tek gözünü kaybetmiş, daha sonra da vahim bir
kaza sonrasında diğer gözünü de kaybederek görme yetisini tamamen
yitirmiştir.

Müzik hayatına nasıl girdi?

Oğlunun gözleri görmeşiği için arkadaşları ile oynayamayıp yalnız
kalışığını gören Saban Ahmet Bey, oyalanması için oğluna başlama
almıştır. Büyük ozan, o dönemde saz ustaları Şamşuklı Ali ve Molla
Hüseyin'den ders almıştır. İlerleyen yaşlarında kendi yazdığı eserleri
şalmaya başlamıştır, o yıllarda Âzıklar Bayramı'nda yer alması
ve Atatürk için söylediği "Atatürk'e Âğıt" adlı türküden sonra namı
artarak yayılmaya başlamıştır. Bu yıllarda sadece kendi köyünde değil,
Türkiye'de birçok yer gezerek türkülerini her kesime aktarmıştır.

Unutulmaya yüz tutmuş şeleneğe can suyu: Âzıklar Bayramı...

Âşıklar Bayramı, unutulmaya yüz tutmuş ve eski etkinliğini yitirmiş olan âşıklık geleneğinin yeniden canlandırılma amacıyla Konya Turizm Derneği tarafından her yıl düzenlenen Bayramdır. Âşıklar Bayramı'nın ilki 5 Kasım 1931 tarihinde Ahmet Kutsi Tecer öncülüğünde Sivas'ta düzenlenmiştir. Bu senlikte

birçok yerel âşık tanıtıldığı gibi Âşık Veysel de aydınlar tarafından fark edilmiştir. Konya Âşıklar Bayramı'nın ilki 7-9 Ekim 1966'da Türkiye'nin çeşitli yörelerinden gelen yirmi sekiz âşığın katılmasıyla gerçekleşmiştir. Âşıklar atışma, leşdeğmez (dudakdeğmez), en güzel memleket şiir ve türküsü, hikâyeli türkü, güzellerne, doğmaca şiir ve türkü, muarırma gibi dallarda yarışmıştır. Bu gelenek günümüzde Konya'da devam etmektedir.

Âşık unvanı

Halk zairleri yazdıkları şiirleri saz eşliğinde dile getirirler ve bu zairlere âşık denir. Âşık Veysel de hem şiir yazıyor hem de saz eşliğinde şiirlerini belli melodilerde söylüyordu. Bu nedenle Veysel'e Âşık Veysel denmiştir.

Yazamından izler

Akrabasının kızı olan Emma Hanım ile evlendirilen sanatçının peşini olumsuzluklar bırakmamıştır. Çocuğunu kaybeden ozan, daha sonra anne ve Sabarın da kaybederek hayata küsmüştür. Bunun üstüne ezinin Sazka biri ile kaçma sonras perizan olan sanatçı acı dolu hayatını

şarkılara dökerek yarımk türkülerini sevenleri ile paylaşılarak, bir nebzede olsa acılarını dindirmişti. Yoksul bir şekilde hayatına devam eden sanatçının, 1931 yılında yapılan Halk Şiirleri Bayramı ile maddi durumunu düzelmiştir. İlerleyen yıllarda Gülizar abli bir kadın ile hayatına devam etmiştir ve yedi tane çocuğu olmuştur.

Büyük ozandan kalanlar

Âşık Veysel hayatı boyunca Türkiye'nin hemen hemen her yerindeki âşıklarla karşılaşmış ve tanışmıştır. Sevilen halk ozanını ölümüne dek her yazdan âşık ziyaret etmiştir. Veysel Şatıroğlu yani Âşık Veysel'in eserleri arasında en çok sevilen ve günümüzde sanatçılar tarafından "Bla Gözli Benli Dilber", "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Dostlar Beni Hatırlasın", "Kara Toprak" abli parçaları, farklı tarzlarda uyarlanmıştır. 21 Mart 1973 yılında akciğer kanseri nedeniyle yazamamı yitiren sanatçı, Türk müziğine sayısız eser bırakmıştır.

Mirasları...

Ölümünün 49. yılında tarihimize damga vuran, kültürümüzü zenginleştiren Anadolu'nun ve tüm Türkiye'nin korunması, yazatılması gereken seçerlerinden biri olan Âşık Veysel'in eserlerini bizden sonraki nesillere aktarmak ve onu unutturmamak, içinde bulunduğumuz çağa ve Türk dilinin en güzel ürünlerini okulda tanıyan çocuklara ve gençlere en büyük borcumuz ve görevimiz olmalıdır.

İnsanlığın en seçerli ortak miraslarından biri olan Âşık Veysel'in özenle yazatılmasını umuyoruz.

Elif Naz YILDIRIM 9/F

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ

SU OLMASAYDI NE OLURDU?

Su olmasaydı, evrendeki tüm canlılar için yaşam alanı diye bir şey kalmazdı, yeryüzünde en fazla bulunan madde olan su, hayatın temelini oluşturmakta. Atmosferde, toprakta ve yeryüzünde yaşayan tüm canlılarda su bulunur.

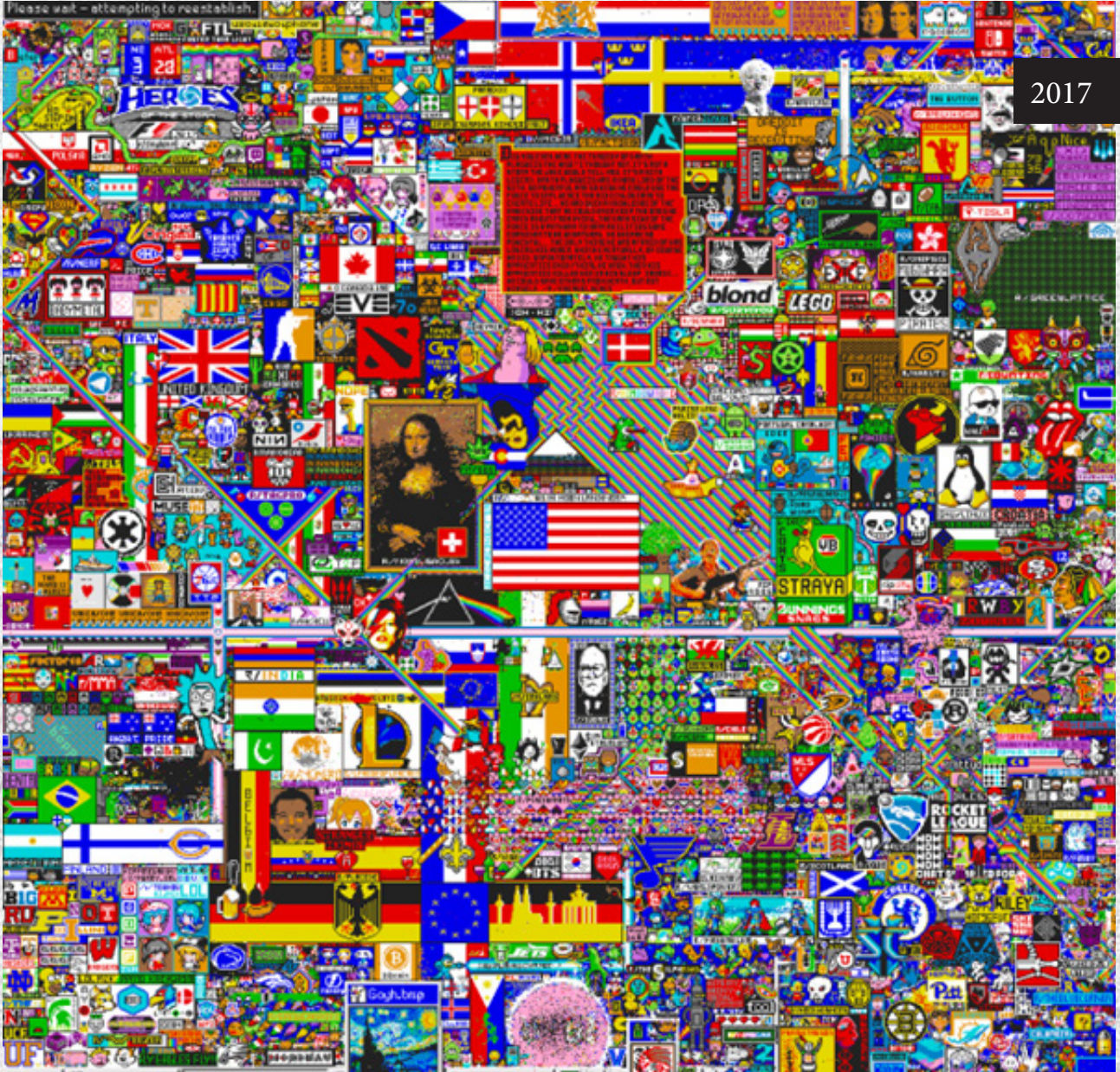
İzgi GÜRÜN 9/F

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

R PLACE NEDİR?

Reddit, ilk olarak 1 Nisan 2017'de kullanıcılarına ortaklaşa çalışabilecekleri bir sosyal deney platformu kurdu. Bu platformun amacı boş kare bir alanda piksel sanatı yapmaktı. 2017 yılında başlatılan bu program 72 saat sonra sona erdi.

16 renk seçeneği bulunan boyama paletinden seçilen renkle beş dakikada bir piksel boyama seçeneği veriliyor. Bu nedenle organize olmadan tek başına bir bölgeyi boyamak çok zor. Grupça yapılan sanatlarda ise en çok ülke bayrakları, semboller, ve tarihi eserler yer alıyor.

1 Nisan 2022'de Reddit kullanıcıları için bu uygulama bir kez daha başlatıldı ve çok ilgi gördü. 10.4 milyon kullanıcıdan fazla kişinin katıldığı bu boş tuval boyama organizasyonu 4 Nisan'da sona erdi. Dört gün içinde farklı ülkelerden kullanıcılar birçok piksel boyama yaptı. Bu çizimlerden bazıları sona kadar dayandı, bazıları ise diğer kullanıcılar tarafından yok edildi.

Ülkemizde de çok ilgi gören, bir anda pek çok katılımcının ortaklaşa çalıştığı bu deneyde Türk kullanıcılar, Twitch yayıncıları sayesinde birlik olup Mustafa Kemal Atatürk, Türk Bayrağı, Barış Manço, çay, Kaplumbağa Terbiyecisi gibi önemli kişiler ve sembolleri boyayarak ülkemizin değerlerini bu platforma taşıdılar.

Aybala Mansuroğlu 10/U

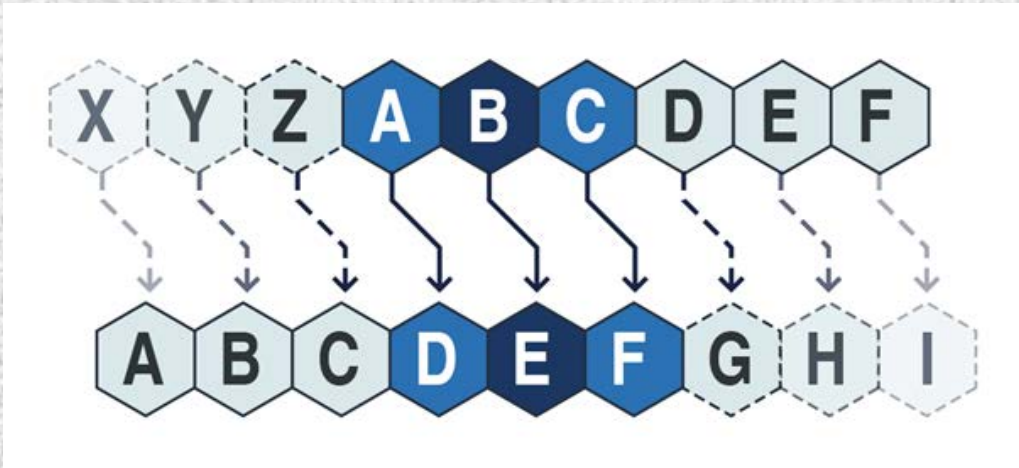

TARİHİ ŞİFRELER: Mors Alfabesinden Enigma

Bilim, tarihi nasıl yönlendirir?

Eski zamanlarda basitleştirilmiş bir not sistemi olarak başlayan “kriptografi”, bir anlamda tarihin gizemidir. Bununla birlikte, tarihte Roma dönemine kadar daha yaygın olarak kullanılan bir şifreleme tekniği oluşturuldu. Julius Caesar ve diğer Roma imparatorları özel yazışmalarını korumak için basit şifreler kullandılar. Bunlar, elden aktarılan mektuplar ve mesajlar, bir ordunun kaderine karar verebilecek önemli bilgiler taşıyordu. Ancak bunlar kolayca ele geçirilebilirdi ve meraklı gözler için güvenli değildi. Caesar’ın şifresi gibi basit bir yer değiştirme şifresi, bir harfi, alfabede bulunan başka bir harfle değiştirerek şifrelenen ve kendilerince koruma oluşturdukları yöntemlerle güvenli hâle getirilebiliyordu ki buna göre, “G” harfi “D”; “P ” harfi de “M” olur, buna benzer çeşitli değişiklikler yapılırdı. Çok emek isteyen bir şeydi ama işe yarıyordu. Zamanla, yer değiştirme şifreleri de dâhil olmak üzere daha sofistike şifreler gelişti. Yüzyıllar boyunca, şifreler, kriptanaliz olarak bilinen, deşifre yöntemlerine karşı giderek daha da karmaşık hâle geldi.

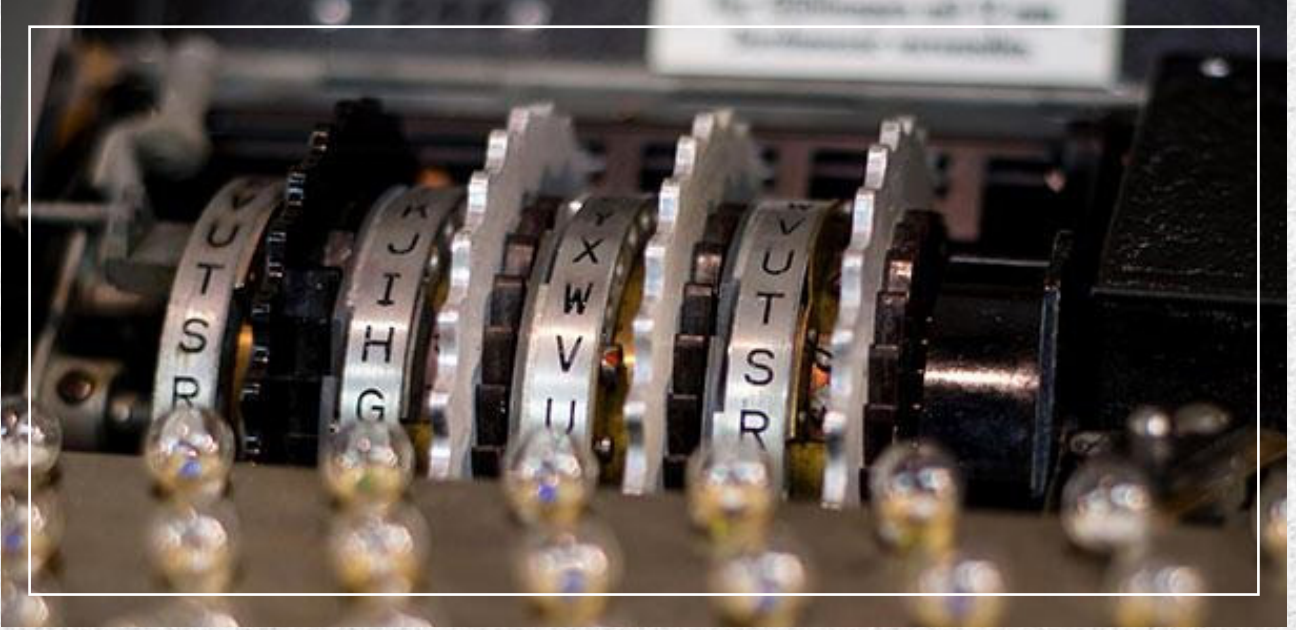

19. ve 20. yüzyılda, giderek karmaşıklaştan elektromekanik makinelerin geliştirilmesi, kriptografi için yeni bir çağ başlattı. 1835 yılında Samuel F. Morse, mesajların telgraf yoluyla iletilmesini sağlamak için basit bir karakter kodlama şeması olarak kriptografi yöntemlerini kullandı. Gelecek yüzyılda, kriptografi bir savaş aracı olarak çok daha tehlikeli hale geldi. 1917'de ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından Almanya'nın Meksika Büyükelçisi'ne, Almanya ve Meksika arasında askerî bir ittifak öneren Zimmerman Telegram olarak bilinen mesaj, Alman diplomatik kodu kullanılarak şifrelenmişti. Telgrafın İngiliz İstihbaratı tarafından çözülmesi tarihte bir dönüm noktasıydı ki bu da ABD'nin I. Dünya Savaşı'na girişiydi. II. Dünya Savaşı sırasında, Enigma kodu üreten, Enigma ve Lorenz SZ40 gibi elektromekanik rotor makineleri ile güçlendirilen daha gelişmiş şifreleme teknikleri kullanıldı.

Peki, enigma nedir ve nelere sebep olmuştur? Tarihin ve bilimin kesiştiği nokta “enigma”nın kelime anlamı, “**bilmece**”, “**gizem**”, “**muamma**” ya da “**anlaşılmaz kimse**” demektir. Ancak tarihte çok daha farklı bir yerdedir. Bir şifreleme sistemi olan Enigma makinesi, Alman silahlı kuvvetleri tarafından güvenli bir şekilde kriptografik mesaj üretmek ve deşifre etmek için kullanılmıştır. Bu gizem çözücü makine, I. Dünya Savaşı'nın sonunda 23 Şubat 1918'de Alman Mühendis Arthur Scherbius tarafından icat edilmiş olan bir kriptografi makinesidir.

Enigma nasıl bir sisteme sahipti? 1930'larda Almanya'da geliştirilen, elektromekanik teknolojiye dayanan ve Enigma kodu olarak anılan telsiz telgraf ve telsiz teleprinter mesajları için bir şifreleme sistemiydi. Enigma makinesi genellikle Mors alfabesi ile alıcıya gönderilmiş metin mesajlarını kodlayan üç hareket edebilir çarkı kullanmıştır; bu da mesajı çözmek için gönderenle aynı yapılanmayı ön plana çıkaran bir Enigma makinesi ile birlikte sağlanmıştır. Makineye önemli bir kriptografik gücü katan, üç çark ve fiş tertibatı bulunmaktadır. Enigma bilgileri şifrelerken 150 bin trilyon kombinasyon üretebilmektedir. Enigma bilgileri iletişim için kodlamadan önce 13 defaya kadar değiştirebilmekte, bu da demek oluyor ki şifrelenen kod yeniden yazıya dönüştürüldüğünde 13 farklı metin ortaya çıkmaktadır. Standart bir Enigma makinesi

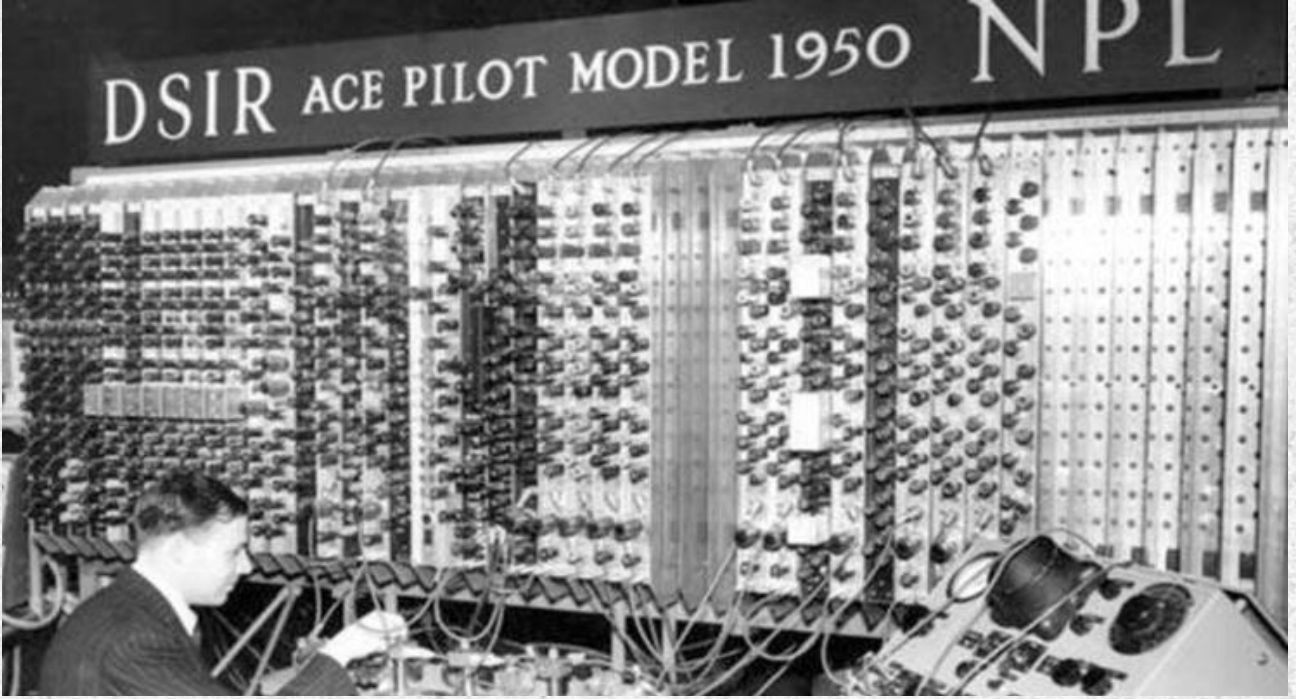

bir klavye, alfabenin her harfi için bir ışık kümesi, üç rotor ve altta bir fiş kartından oluşuyordu. Enigma makinesi, bir harfe basıldığında o harfi alfabedeki rastgele bir başka harf ile eşleştirebilmekte, böylece ortaya şifrelenmiş bir metin çıkarabilmektedir.

II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası tarafından gizli mesajların şifrelenmesi ve tekrar çözülmesi amacı ile kullanılan şifre makinesi Enigma; savaşın kaderini belirleyecek ölçüde önemli bir role sahiptir. Savaş sırasında mesajlar telsiz yoluyla gönderildiği için mesajların dinlenmesi muhtemeldi. Bu nedenle mesajların şifrelenmesi ihtiyacı doğdu. Almanlar tarafından kırılmaz olduğu düşünülüyordu. II. Dünya Savaşı sırasında şifre çözücüler, bilim adamları, matematikçi ve mühendislerden oluşmaktaydı. Bunlardan bazıları daha sonra Bilgisayar biliminin kurucularından sayılacak olan Alan Matthison Turing ve dünyanın ilk dijital ve programlanabilir bilgisayarı olan Colossus'u yapan Thomas Harold Flowers'dır. Ancak hayatı hazin bir hikâye ile son bulan ünlü matematikçi Alan Turing, Enigma kodunu, kendi icadı olan ve Bombe olarak bilinen bir makine ile kırmayı başardı. Pek çok insan, Turing'in İkinci Dünya Savaşı'nın iki yıl erken bitmesini sağladığına inanır.

Tarihi değiştiren ve bilime yön veren “Alan Turing” kimdir?

Alan Turing, mükemmel bir matematikçiydi. Bilgisayar ve yapay zekânın öncüsü olarak kabul edilir. II. Dünya Savaşı başlamadan önce İngiliz Hükümeti ve Cypher Okulu için yarı zamanlı olarak çalışıyordu. 1939'da Bletchley Park'ta tam zamanlı bir rol üstlendi. Burada Almanyaya ve müttefikleri tarafından kullanılan askeri kodları deşifre etmek için çok gizli çalışmalar yapıldı. Enigma makinesi ile üretilen Enigma kodu, Alan Turing'in icat ettiği bir makine ile kırıldı. Savaştan sonra da “bilgisayar bilimi” ve “yapay zekâ”

alanında çalışmalar yapmaya devam etti. Düşünebilen makineler üretmeyi hayal ediyordu. İletişim kurulan varlığın bir insan ya da makine olup olmadığını anlayabilmek için kullanılan “**Turing testleri**”nin yaratıcısıdır.

Çalışması yıllarca bir sır olarak kaldı

Günümüzde II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası tarafından gizli mesajların şifrelenmesi ve tekrar çözülmesi amacı ile kullanılan şifre makinesi Enigma, bugün Hisart Canlı Tarih ve Diorama Müzesi’nde sergilenmektedir. Sergilenen “**A17306**” nolu “**Enigma 1**” üreticisi “**İla**” (Heimsoeth&Rinke, Berlin) olup, son derece nadir bir şifre makinesidir. Alman ordusu istihbarat servisleri, hava kuvvetleri ve donanma tarafından kullanılmıştır. Bu çok özel Enigma’da doğru kombinasyonu bulma olasılığı 3,560,761,236,879,310,464,000’ da 1 ihtimaldir. Amerika’da lotoyu kazanma ihtimali bile 12,900,000’de 1 ve bir insana yıldırım çarpma ihtimali ise 475,000’de 1’dir.

Gelecek yüzyıllarda bilim, tarihin şifrelerini sizce nasıl çözecektir?

Gülce Selin Gerek 11/M

HASTALIK DEĞİL, FARKLILIK = OTİZM

Otizm; düşünmeyi, konuşmayı ve iletişim kurma becerilerini etkileyen, doğuştan gelen ya da yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan nöro-gelişimsel bir farklılıktır. Nedeni tam olarak belirlenemese de beynin yapısını ya da işleyişini etkilemektedir. Bu etki bir hastalık değil sadece bir farklılıktır. Yüzyıllardır bu farklılık dünyaca hastalık olarak algılanmış ve otizmlili bireylere karşı ön yargılara, doğru bilinen yanlışlara sebep olmuştur.

İşte Bunlardan Bazıları!

Otizmlili bireyler diğer insanlar kadar yetenekli olamaz, motor becerilerini geliştiremezler.

YANLIŞ!

Rönesans'ın önde gelen sanatçılarından biri olan Michelangelo da otizmlili bir bireydir ve dünyaca ünlü bir heykeltıraş, ressam, mimar ve şairdir.

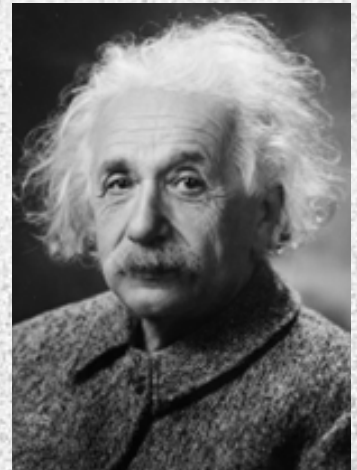
Yaşamında birçok zorluk çekmiş, değeri ancak ölümünden sonra anlaşılmış, eserlerinin güzelliği, büyüleyici duyguları ve canlı renkleri ile tanınan Vincent Van Gogh da otizmlili bir bireydir.

Otizmlili çocuklar eğitim alamazlar, öğrenemezler.

YANLIŞ!

Otizmlili çocuklar sadece farklı bir şekilde öğrenirler, bu nedenle eğitimi anlayamadıkları düşünülebilir.

Fizik dünyasında yeni bir devri başlatan, bilimde adeta çığır açan ünlü teorik fizikçi Albert Einstein da otizmlili bir bireydir, çocukluğunda öğretmenleri tarafından anlaşılamaması onun başarısız olacağını düşündürmüştür.

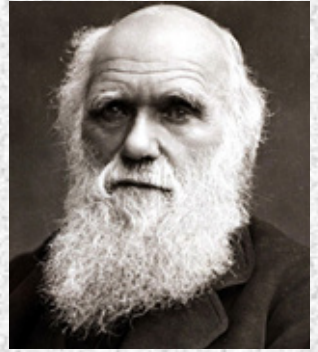
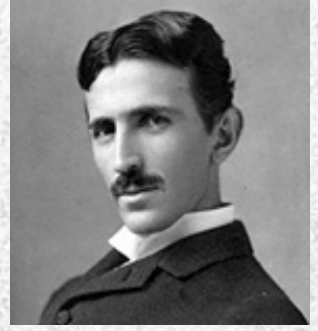

Bir diğ er örnek ise elektromanyetizma alanında çığır açmış, alternatif akım ve kablosuz akımın mucidi Nikola Tesladır.

Günümüz teknolojisinin temelini atan en önemli bilim insanlarından biri olan Tesla da otizimli bir bireydir.

Evrim teorisiyle dünyada yeni bir dönem başlatan ünlü biyolog ve doğa bilimci Charles Darwin de otizimli bir bireydir.

Fizik biliminin babası olarak tanımlanan, mekani in temel kanunlarını ortaya koymuş ünlü fizikçi ve matematikçi Isaac Newton da otizimli bir bireydir.

***Otizimli bireyler düşüncelerini
toparlayamaz, kendilerini ifade edemez,
bu yüzden yazı yazmakta da zorluk
 ekerler.***

Edebiyat dünyası bu algının yanlışlığını kanıtlayan birçok örnekle doludur. Örneğin Franz Kafka ve Jane Austen otizimli birer bireydir.

Begüm Sönmez 11/K

“Tiyatro aşka benzer. İnsanı hazin hazin ağlatır. Ama verdiği acının gücünde bir başka tat bulunur. Tiyatro evrene benzer. İnsanı doya doya güldürür. Ama yansıttığı tuhaflıklar, gülerken ağlamak için istekler doğurur. “

Namık Kemal

TİYATRO KÖPRÜSÜ

Tenerife faciası yaşandı,
Konstantinopolis'te ilk yüksek okul açıldı,
Yakup Kadri Karaosmanoğlu doğdu,
Halit Ziya Uşaklıgil öldü...

Bu olayların her biri, herhangi bir yılın 27 Mart'ında yaşandı. Fakat her yıl ve her yerde kendini tekrarlayan bir 27 Mart var ki akıllardaki ve gönüllerdeki yeri çok ayrı. Afife Jale ne o gün doğdu ne de o gün öldü ama hep o günle yaşadı. Dünya Tiyatro Günü!

UNESCO'nun kurucusu olduğu Milletlerarası Tiyatro Enstitüsü, bugünün amacını şu şekilde açıklıyor: “Sahne sanatları bağlamında, dünya çapında bilgi ve uygulama alışverişini arttırmak, gelişim sürecinde sanatsal yaratıcılığın ve üretimin gerekliliği konusunda toplumsal bilinci uyandırmak, insanlar arasındaki barış ve dostluğun sağlanması ve artmasını gerçekleştirmek adına karşılıklı anlayışı geliştirmek, UNESCO'nun hedeflerine ulaşmasına katkıda bulunmak.”

Tiyatro... Bir kişinin bin kişiye bölünebildiği, tek bir sahnenin istendiği yere dönüştürülmesiyle ortaya çıkan hayali veya olabildiğince gerçekçi bir yapma dünya. Perdenin arkası... Ne çok emeği, ne çok dayanışmayı, ne çok ürünü saklar.. O perde açıldığında hayat başlar,

kapandığında biter. O sahnenin toz tutmasına izin vermeyen senaryolar yazılır, son nokta konulduğunda yerini devreder. Zihinden kağıda, kağıttan dekora, mimiklere ve jestlere, sonra da izleyicilere giden uzun ince bir köprü... İnsanların hayatları ve dünya arasındaki kırılmaz köprüyü unutmayalım. O olmadan insan insanı tanıyamayabilir. Ona bir ayna tutulmadan kendini fark edemeyebilir.

E hadi o zaman tiyatro sanatını tanıyalım, tanıtalım, sahne emekçilerine hak ettikleri değeri verelim. Daha çok sahne daha çok oyun, daha çok gönül paylaşımı, yaşam paylaşımı diyelim. Ulu Önderimizin dediği gibi:

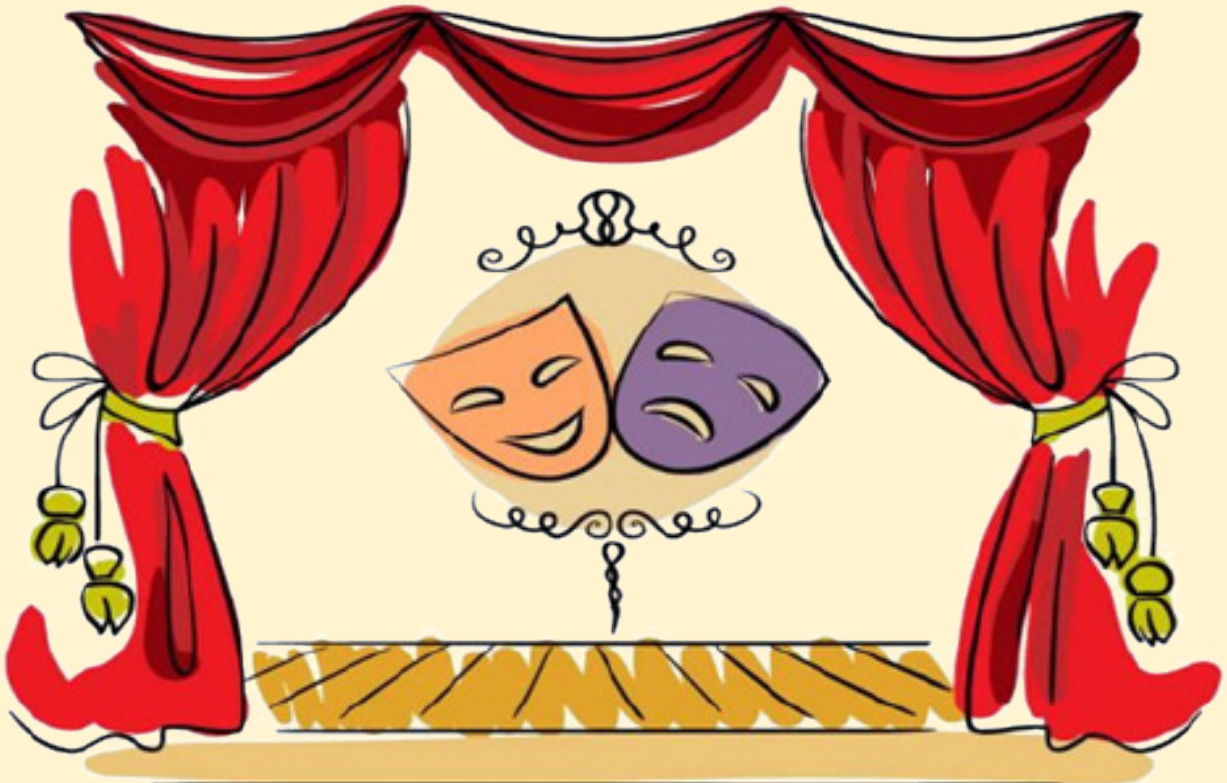
“Sanattan mahrum bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.”

Mustafa Kemal Atatürk

“Tiyatro, sanatın tümü gibi bir okuldur. Eğitir, geliştirir insanı, dünyasının sınırlarını genişletir.”

Sabahattin Kudret Aksal

Selin Kaya 10/1

SAHNE TOZUYLA BÜYÜYENLER...

Ankara Koleji mezunlarından usta oyuncu İpek Çeken'le tiyatro, oyunculuk ve okul yıllarındaki tiyatro merakı üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik...

Merhaba Sayın İpek Çeken, bizlere bu sohbet olanağını verdiğiniz için öncelikle çok teşekkür ederiz. Okulumuz mezunu olmanız ve Türk tiyatrosuna katkılarınızla bizim için örnek bir sanatçısınız. Sizi tanımakla başlayalım isterseniz. Oyuncu olmak istediğinizden ne zaman emin oldunuz?

Evet, ben de Ankara Koleji mezunuyum. Benim adım İpek Çeken, evliyim ama hiçbir zaman kocamın soyadını kullanmadım. Şöyle, bir çocuk hani doğunca ne olacağı belli olur ya, aslında benim annem ev hanımıydı, babam da Ankara Devlet Opera ve

İpek Çeken Kimdir?

1966 yılında Ankara'da dünyaya geldi. Ankara Namık Kemal İlkokulunda başladığı eğitimini, TED Ankara Kolejinde sürdürdü. Hacettepe Üniversitesi, Ankara Devlet Konservatuvarından 1988 yılında derece ile mezun oldu ve İhsan Doğramacı Üstün Başarı ödülünü aldı.

Tiyatro ile birlikte müzik çalışmaları da yaptı ve TRT Ankara Çocuk Korosu ve TRT Ankara Gençlik Korosunda korist olarak çalışmalarda bulundu. Ayrıca tiyatro oyunculuğu ile birlikte Ankara Devlet Tiyatrosu Müdür Yardımcılığı ve Müdürlüğü görevlerini yürüttü. Tiyatro oyunculuğunun yanı sıra reklam filmleri, televizyon dizilerinde, eğitim ve magazin programlarında oyuncu ve sunucu olarak da yer aldı.

1993 yılında başlayan ve 1350 bölüm devam ederek 1999 yılında sona eren "Fehime Hanımlar" adlı dizide Nevzat karakterini canlandırdı.

2002 yılında "Teyzemin Nesi Var?" adlı dizide başrol oynadı. 2012 yılında Keşanlı Ali Destanı'nda Zilli Zarife rolünü canlandırdı. 2013-2016 yılları arası Unutma Beni dizisinde rol aldı

Balesinin başkemannıydı. Babam sanat çevresinden yetişmiş olduğu ve bir de hocalık yaptığı için o dönemin konservatuvarında, herhalde kendi çektiği sıkıntıları, zorlukları benim de çekeceğimi düşünüp aslında benim sanatla ilgilenmemi hiç istemedi. O zaman onun meşhur bir lafı vardı, "radyo pikap çal", çünkü bizim zamanımızda radyo vardı, pikap vardı, teyp vardı, sizin gibi böyle teknolojik bir ortam içinde değildik biz.

Ben, ilkokulu bitirene kadar Namık Kemal İlkokulundaydım daha sonra Koleji kazandım, hatta bir yıl da hazırlık

okudum. Okulda hep tiyatro kolunda olmak, şarkılar söylemek, o dönemin meşhur parçalarını söyleyenleri taklit etmek gibi şeyler yapardık. O zamanki öğretmenim de söylemişti bana, “Sen mutlaka sanatla ilgili bir şey yapacaksın, tabii baban da sanatçı...” fakat ben liseyi TED’de bitirirken, aileme ne zaman ben tiyatrocü olmak istiyorum, oyuncu olmak istiyorum desem, babam “Unut unut unut” derdi. Çok zorlu olmasa da bana İngilizce öğretmeni olmamı önerdiler. Benim biyolojim çok iyiydi, İngilizcem çok iyiydi. Hani neyde iyiysem, onu olmamı önerdiler bana. Ben gerçekten onlar istiyor diye değil, ben de işte demek ki böyle bu hayat deyip, o zaman bizim zamanımızda üniversite sınavları da iki aşamalıydı, bir giriyorsun belli bir puan kazanıyorsun, ikinciye girmeye hak kazanıyorsun, ikincide bir tercih yapıyorsun, o tercihin de sonucunda edindiğin puanlarla okullara dağıtılıyorduk. Ben Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı’nı kazanmıştım. Gerçekten, bir yarım dönem Dil Tarih’e gittim, girdim oraya. Fakat orası bana göre değil ve ben annemle babamı nasıl ikna edeceğim? Açık söylüyorum gizli bir şekilde onlardan, konservatuvarın sınavlarını kovaladım, baktım ki sınavlar var ve o sınavlar da iki aşamalı, yine açık söylüyorum, birinci aşamada mülakat yazıyordu. Yani belli ki oradaki o öğretmenlerle önce konuşulacak, ikinci aşamada, oyunculuk – sanat sınavı diye yazıyordu. Ben gidip birinci aşamada “Evet ne hazırladın bize, oyna” dedikleri zaman, “Ne hazırlayacağım hiçbir şey hazırlamadım, ben mülakata geldim, siz bana sorun” dedim. Onlar böyle bir baktılar, bu deli nereden çıktı diye. Ondan sonra, bunu söylediğim diğer bahçede bekleyen kişiler de, “Aaa bu nasıl olsa kazanamaz” dedi. Ve ben, birinci basamağı geçtikten iki gün sonra da bu sanat- yetenek sınavına girdim. Tirat dediğimiz belli oyunlardan tek

monolog, uzun parçalar oynanması gerekiyordu. Ben o iki günde, Shakespeare’in “Romeo ve Juliet”’inden, Juliet’in bir monoloğunu, tiradını hazırladım. Gittim, çok beğendiler ve kabul edildim. Ben ortaokulda ve lisede çok başarılı bir öğrenci değildim, beşten şaşma, altıyı aşmaydı ama tiyatrodaki başarılı olabileceğimi hissediyordum. Tiyatroya kabul edildiğimi duyduğunda babam bana çok kızmadı ama dedi ki, “Buraya babası sanatçı, onun torpiliyle girmiş dedirtirsen sana hakkımı helal etmem” demişti bana. Ve ben de ona yakışır bir evlat olarak çok çalıştım ve bölümü birincilikle bitirdim. Hayata atılmam da böyle oldu. Devam ediyor, otuz beşinci yılım Devlet Tiyatrosunda işte oyunculuk da sunuculuk da birçok şey yaptım, diziler...

Dolayısıyla, ilkokuldan bu yana, olmayı planladıklarımı bu şekilde gerçekleştirdim.

En keyifle oynadığınız oyun neydi?

Aslında çok oyun oynadım, çocuk oyunları da büyük oyunları da ve hepsinden keyif aldım. Ben mezun olur olmaz mecburi hizmetimi yapmak üzere Bursa Devlet Tiyatrosuna atanmıştım, Bursa, İstanbul’a çok yakın. Anne baba tarafım İstanbullu olduğu için hafta sonları İstanbul’a gidip geliyordum. Bursa Devlet Tiyatrosunda bir kırmızı tahtamız vardı, oraya çeşitli haberler asılır, işte oyun kastlar asılır falan... Bir gün orada gördüm ki İstanbul Devlet Tiyatrosuna Amerikalı bir rejisör gelecek ve “Batı Yakasının Hikâyesi” adlı oyunu koyacak, müzikali koyacak daha doğrusu. Onu okuyunca çok heyecanlandım ama bu arada da Bursa’da da oynuyorum, çalışıyorum ekibimle. Ya bir gideyim deneyeyim, yol alabiliyor muyum, ne olur filan diye, gerçekten vapura atladım İstanbul’a

gittim. O zaman AKM bu şimdiki AKM gibi değildi, Atatürk Kültür Merkezi. Gittim sınava girdim. O sınavda o Amerikalı rejisör bana Maria rolünü önerdi. Müthiş bir onurdu benim için, zor bir müzikal. Şimdi bunu neden anlattım, bunda zevk aldım, fakat neden şimdi bunu anlatıyorum, yıllar geçti, aradan 35 yıl geçti ve bu seneki Oscar adayları filmlerinin içinde Spielberg'in Batı Yakasının Hikâyesi adlı müzikalin de aday olduğunu gördüm, hatta en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü de orada Anita rolünü oynayan bir hanım aldı. Şimdi o filmi seyrettim ben, bu sene, bu kadar yaştan sonra söylüyorum. Gerçekten bir cahil cüretiyle, müthiş bir iş başarmışız. Bilmiyorum Cem Yılmazcı mısıdır, Erşan Kureri'yi seyrettin mi ya da Cem Yılmaz ekibinde Zafer Algöz vardır, görsen mutlaka evet bu o dersin, Zafer Tony'i oynamıştı, ben

Maria'yı oynamıştım. Onu seyredince ve daha sonra da zaferle Adana Tiyatro Festivalinde bir araya geldik, bundan iki, bir buçuk ay önce, dedim ki Zafer ne yapmışız biz, delilik böyle bir şey İpek dedi, gerçekten bizim meslek deli mesleği. Oradan ne kadar zevk almışım ki, şimdi de bunu izlerken, helal olsun ya, Türkiye adına, Türk tiyatrosu adına, Türk müzikal tiyatrosu adına, neler başarmışız ve bunu başaran son nesil bizmişiz diyebilecek onur ve gururu taşıyorum. Gelelim yakın döneme; tiyatrodaki hayatın olgunlaştırdığı gibi kişiyi-sizler tabii daha çok gençsiniz- hayatta tecrübe edinilmesi adına bundan 6-7 yıl önce Ankara Devlet Tiyatrosunda 33 Varyasyon adlı bir oyun oynamıştım. O 33 Varyasyon'daki kadının mesleğinin en parlak döneminde ALS hastası olması, sonra ailesiyle olan ilişkisi, mesleki ilişkileri ve ondan sonra bu hayattan göçüp gitmesiyle ilgili çok duygusal ve öğretici bir oyundu. Katherine Brandt'tim orada da. Çok zevk alarak oynamıştım ama çok yorulmuştum. Ama mesela daha önce oynadığım "Bir Şehnaz Oyun" adlı oyun vardı Turgut Özakman'ın - onu da Ankara'da oynamıştık. Ondan çok büyük zevk almıştım, müzikalleri seviyorum. Dans ediyorduk, eğleniyorduk, ekip çok güzeldi. Ondan önce yine Steinbeck'in "Gazap Üzümleri" adlı oyunu vardı. Çok büyük zevk almıştım, üstelik o oyunu sahneye koymak içinde bir yabancı rejistör gelmişti Amerika'dan, ona da reji yardımcılığı yapmıştım, çevirmenlik yapmıştım... Okulunun kıymetini bil, güzeldir yani.

Gelecekte oynamak için hayalinizde bir rol var mı?

Bu soruyu bana bundan 20 yıl veya 25 yıl önce soruş olsaydın Bernard Shaw'ın yine müzikal olan ama daha çok

söze dayanan "Pygmalion" oyununu mutlaka oynamak isterdim, diye yanıt verirdim. O da bir profesör tarafından yetiştirilip çok yüksek mertebelere gelen bir kızın yaşadıklarını anlatan çok hoş bir oyundur. Onu oynamak isterdim ama tabii onunla ilgili yaşım geçti. Yani saçlarımı da boyasam asla mümkün değil çünkü yaş çok önemli.

Şimdi de biraz öğretici olsun diye okuduğum ve etkilendiğim bir oyun var. O da yine sağlıkla ilgili bir oyun. Türkiye'de hiç oynanmamış, bilinmeyen bir oyun. Çevirisi yeni yapıldı. O da nörolojik bir hastalığa sahip bir kadınla ilgili. Galiba ben böyle öğretici oyunlardan zevk alıyorum. O tipolojiyi yaşatabilmekten; hayat nasıl başlıyor, nasıl gelişiyor, nasıl yok oluyor şeklinde. Onu oynamak isterim, bakacağız.

Kariyerinizde yaşadığınız en güzel anı hangisidir?

Bu anı yine öğretici bir anı olacak. Bir çocuğun gelişimiyle ilgili başlayayım konuşmaya. Bir anne baba bir çocuğa sahip olmak istediği andan itibaren o çocuğu yapmaya çalışır, doktorlara gider, şudur budur. O çocuk annenin karnından düştüğü andan itibaren, ay eli ayağı düzgün olsun, sağlıklı olsun, aman nefes alsın derken çocuk çıkar. Bezini yapalım, ay aman gak dedi guk dedi gazı çıkacak, ah tay tay durdu, anne dedi, baba dedi, yok dede dedi önce... Sonra kreşe nereye vereceğiz, sonra ilkokula nereye vereceğiz, ortaokula nereye vereceğiz? Liseyi bitirsin tamam. Umurumda değil üniversiteyi kazansın, başka bir şey istemiyorum. Ama hayat bu çocuk için başlar, başlar, başlar. İşte tam benim o dönemlerimde en girmek istediğim konservatuar gibi okula yıllar geçtikçe hoca olarak başlamak, tiyatronun geneli adına yaşadığım çok güzel anılarımdan bir tanesi.

Bir de, yine aynı kuruma girmek için çabalıyorsun, okulu bitiriyorsun, yıllarca oyunlar oynuyorsun... Sonra da yönetici olarak giriyorsun. Yani bu şekilde Ankara Devlet Tiyatrosu müdürlüğü yaptım 7 buçuk yıl. Bu da müthiş bir anı.

Tiyatro sahnesi üzerinde unutamadığım bir anım da yine Turgut Özakman'ın "Bir Şehnaz Oyun" adlı oyununu oynuyoruz. Orada benim annem gibi biri rolünü oynayan Değer adlı oyuncu ablamız vardı, kaybettik onu yıllar önce. Büyük Tiyatroda çok geniş bir yer olduğu için fareler çok vardır. O fareleri yok etsinler diye de kedi koyarlar. Değer abla da kediden çok korkan bir insandı. Çok önemli bir sahnedeyiz ve sessiz olunması gerekiyor, herkes duruyor, Değer abla da duruyor. Sen sağ kulisten sol kulise doğru bir kedi gel, Değer ablanın yanına otur. Değer abla başta kediyi görmemesine rağmen hepimiz oraya bakınca o da ister istemez oraya bakıp o kediyi görüp sahneyi terk etti. Kendisinin de oldukça büyük sözleri vardı rolünde. Repliği verecek insan olmadan hepimiz orada kaldık. O sahneyi gülerek mi, ağlayarak mı, seyirciye bunu bir şekilde anlatarak mı idare edelim bilemedik. Evirdik, çevirdik, oynadık ama kendimizi perde kapandıktan sonra yerlere attık gülmekten ve Değer ablayı bir daha o sahnede oynatamadık. Kedilerden korkarmış meğer. Bu da çok güldüğüm güzel bir anımdır.

Oynarken en zorlandığınız rol hangisiydi?

Hiçbiri. Yani şöyle, 33 Varyasyon'da o kadının nasıl olması gerektiğini doktorlarla ve onun içindeki arkadaşlarla çalışırken vücudumda da birtakım değişiklikler olması gerekiyordu şekilsel anlamda. O şekilleri doğru bulabilmek

için çok gözlem yaptım ve çok vakit harcadım. Eğer zorlanmaksızın işte bu kadar zorlandım.

Oyuncu olmayı düşünen gençlere öneriniz var mı?

Var. Madem şu anda bu röportajı yapıyoruz, şu anda Türkiye'deki sanat ortamı, benden öncesi ve benim dönemimdeki sanat ortamından çok farklı. Ben ülkemde sansür kavramını asla yaşamamış bir oyuncuydum. Şimdi maalesef bunun her anlamda çok yüksek boyutlarını yaşıyoruz. Siyasi anlamda da olabilir, küfür anlamında da olabilir, seçilecek oyunlar anlamında veya oradaki roller – bir hayat kadını veya çeşitli seçimleri olan homoseksüeller

gibi- anlamında da olabilir. Türkiye'de bu işin nereye gideceğini bilmiyorum. Bunu hem Bilkent'te hem de Hacettepe'de öğretim görevlisi olarak çalıştığım zamanlarda öğrencilerime de söylemiştim. Şimdi mezun olan öğrencilerim-meslektaşlarım dediğim-herhâlde benimle aynı düşüncededirler çünkü gerçekten çok zorlanıyorlar. Tiyatro sınavları açılmıyor oyuncu olabilmek için. Çok iyi düşünmek lazım. Oyunculuğa karar verilirse geçimin nasıl sağlanacağını ve kişinin toplum içindeki yerinin ne olacağını gözden geçirmek lazım. O nedenle belli bir süre oyunculuğa bulaşmayın diyorum. Bir de ne iş yapacaksanız, simit bile satacaksanız, onu hakkıyla ve gerçekliğiyle yapın diyorum. Çok okuyun diyorum. Bütün dünyadaki insanları tanımak anlamında dünyayı görün, dünya sadece Türkiye'den oluşmuş bir dünya değil; sizler de bunu çok iyi biliyorsunuz. O zaman hayat size daha da yardımcı olur. Varsayalım bir sanat okuluna girdiniz, elinizden gelenin en iyisini yapacak kadar yürüyün. Bir yola girildiği zaman "Ben bu işten vazgeçtim" dememek için önce düşünüp girdikten sonra sonuna kadar en iyisi olabilecek şekilde sürdürmenizi isterim. Sevdığınız bir mesleği seçerseniz zorunluluk hissetmezsiniz, zevk alırsınız. Hayattan zevk alın derim.

Size verilmiş en iyi öğretimi/öneri neydi?

Ben yapım itibarıyla çok titiz, mükemmeliyetçi ve çabuk hareket eden biriyimdir. Arkadaşlarım arasında "kız telaşe" derler bana. Okurken de kendi mesleğim içinde de bunun hem yararlarını hem zararlarını gördüm. Sanat okulundayken öğretmenlerim, özel yaşamımda kızım, hep bana derlerdi ki "Acele etme!" Mesela bir oyun başlanmalı ve çabucak bitmeli gibi gelirdi bana eskiden. Öğretmenlerim

derdi ki bana “Acele etme, seyirci seni sonuna kadar seyredecek.” Sindire sindire, yedire yedire oynamak” çok önemli bir öneriydi. Hayat da beni o kadar sınadı ve eğitti ki şimdi gerçekten duruyorum, düşünüyorum, yutkunuyorum, bir şey söyleyeceksem bile sonrasında çıkartıyorum. Hem oyunculuk anlamında hem insani boyutlarda bu çok önemli bir öğretiydi benim için.

Z kuşağının tiyatroya ilgisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çok iyi yolda olduklarını düşünüyorum ama o kuşağı idare edecek kişiler x kuşağından geliyor. Yani biz eskiyiz ve sizi iyi anlamamız gerekiyor. Sizi anlaması gereken insanların size uygun, sizin ufkunuzu açacak oyunlar sergilemesi gerekiyor. Çünkü bir sahnedir yeryüzü tıpkı Shakespeare’in söylediği gibi. Sizi eğitecek oyunlara demin dediğim gibi sansür getirmezseneğer, mutlaka bir serimi, düğümü, çözümünü olan oyunlar olursa sizler daha fazla zevk alacaksınız. Bunu nereden görüyorum? Son dönemlerde Türkiye’nin birçok yerinde veya yurt dışında gittiğim oyunlarda görüyorum ki inanılmaz bir ilgi var tiyatroya. Ama kendi ülkemizde baktığım zaman oyuna gelen gençler herhangi bir oyundan umutlu çıkamıyorlar. Onları mutlu edebilecek, onların ufkunu açabilecek oyunlar lazım. Bir de tiyatroya oyuncu olmak için girmek isteyen öğrenciler var. Hani demiş ya Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, “Gelecek gençlerin akıllarında, zihinlerinde, ellerinde, yüreklerinde!” Bizim bunu bilip ona göre davranmamız gerekiyor z kuşağı için. Yani size doğru bir miras bırakmamız gerekiyor, şu anda onu göremiyorum.

Herhangi bir geliri olmayan bir lise veya üniversite öğrencisi sizi nasıl izleyebilir?

Ben eğer oynuyorsam gelsinler beni bulsunlar, ben izlemelerini sağlarım oyunu. Ancak ben oynamıyorsam eğer, herhangi bir oyunu izlemek açısından bununla ilgi devlet tiyatroları gişelerine oyun başlamadan önce gidip bunları söylerlerse mutlak suretle alınırlar içeri.

Peki, son sorum: Profesyonellik beğenmediğin bir oyunda bile en iyi performansı göstermeye çalışmak mıdır yoksa o rolü reddetmek midir?

Bunu biraz önce söyledim. En istemeden veya içime sinmeden oynayacağım rolde asla ve katta seyirciye, idarecilere ya da arkadaşlarıma saygısızlık, sevgisizlik etmem.

Selin KAYA 10/1

/// Bİ' DÜŞÜN

VE BİZİM TİYATROÇULAR...

FAZİLET ECZANESİ

Haldun Taner

14 Haziran 2022
19:00
Ata Sahne

Okuduğumuz Romanlardan Bize Kalanlar...

"6.27 Treni" Romanının Düşündürdükleri...

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Yaban" adlı romanına farklı bir son...

Yaban, 1932 yılında Yakup Kadri Karaosmanoğlu tarafından yazılan ve teması Kurtuluş Savaşı olan bir tezli romandır. Roman, konusu ve çatışması bakımından halk ve aydın arasındaki kopukluğu işler. Teması ise cahilliğin bir milletin geleceğini karartacak kadar tehlikeli olduğudur.

Romanda Kurtuluş Savaşı yıllarındaki Türk köylüsü ele alınır. Türk köylüsü ile aydın kesim arasındaki kopuş betimlenir, romanın odak figürü Ahmet Celal eserde Türk aydınını temsil eder.

Roman, toplumda aydınların halka yabancılaşmasının ve onu ihmal etmesinin ne gibi sonuçlar doğuracağı temasını en güzel dille anlatan realist bir romandır.

SADECE KUŞLAR MI UÇARDI?

Gurbet ili mi? Henüz hiçbir düşman ayağının basmadığı bu arı vatan toprakları bir gurbet ili mi? Ne kadar inkâr edecek olsam da bu duygumu saklayamayacağım. Aslında içimdekini nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Sanırım ait olduğum yer olarak gördüğüm evime, yıllar sonra tekrar dönüyor olmanın garipliği ve bilinmezliği var içimde. Acaba kimler kaldı, kimler geldi, arkadaşlarım nasıl, ailem nasıl, insanlar beni tanıyacak mı? Kafamda bir sürü soru var ve hiçbirine yanıt bulamıyorum. Umarım evimi bulabilirim çünkü daha önce buralara hiç gelmemişim gibi hissettim. Kendimi buraya ait değilmiş, bir yabancı gibi hissediyorum.

Köye geldim fakat buralar çok değişmiş. Yıllar önce bıraktığım köyden eser kalmamış. Biraz ilerledim ve kıraathaneye doğru yürüdüm. Köyün ağaları ve beyleri orada oturuyorlar. Hiç kimseyi tanımıyorum sanki. İçeriye girdim ve kıraathanenin sahibinin yanına gittim. Selam verdim.

- Merhabalar, hayırlı günler.
- Aaa... Hoş geldin.

- Hoşgördük, ben yıllar önce burada yaşıyordum, o zamanlar Yılmaz Ağa vardı tanırırsınız belki, onun torunuyum ben. Malum askerdeydim, yıllar sonra birziyaret etmekistedima ama her şey değişmiş eski hâlimden eser kalmamış.
- Yılmaz Ağa'yı herkes bilir evladım, seni de isim olarak bilirim. Başın sağ olsun çok üzüldük Yılmaz Ağa için. Çok severdik tüm köy halkı olarak, hepimizi çok sever, değer verir, ne zaman olursa olsun yardımımıza ve sıkıntımıza bir hâl çare bulurdu. Bir sürü genç askere gitti ama senin gibi geri dönemediler, hepsi şehit oldu. Aralarında bir sen şanslı çıkmışsın, geri dönebilmişsin bu topraklara. Allah bağışlamış seni evladım.

O an bütün bunları duymak bana çok ağır geldi. Köyde olan biten hiçbir şeyden haberimin olmadığını fark ettim. Dedemi kaybetmişim, buradan beraber ayrıldığım tüm arkadaşlarımı kaybetmişim. Bunlar bana çok ağır geldi. Ne yapacağımı bilmiyordum. Yutkunamadım bile, bir an nefes alamadım, hiç bu kadar kötü hissetmemiştim. Evimi bulmak için hızla yola koyuldum.

Acaba daha neler duyacaktım? Daha ne kadar kötü haber alacaktım? Çocukluğumun geçtiği evi buldum, kapıyı çaldım, daha önce hiç görmediğim yaşlı bir dayı açtı.

- Merhaba dayı.
- Merhaba evladım, hayrola?!.
- Ben yıllar önce ailemle beraber bu evde yaşıyordum. Askerdeydim bunca zamandır yeni geldim buralara ailemi görmek için.
- Sen Yılmaz Ağa'nın torunuydun herhâlde. Kaybettik kendisini. O günden sonra onun acısıyla tüm akrabaları hastalandı Yılmaz Ağa'nın. Hepsi gitti buradan, gitmeden önce de evi bize sattılar.
- Peki nereye gittiklerinden haberiniz var mı acaba?
- Yok valla evladım, bu evi aldıktan sonra kimse onlardan haber alamadı, kayboldular.
- Anladım dayı, eyvallah sağ olası. Hayırlı günler, Allah'a emanet olası!

Ne yapacağımı bilmiyordum. Yürürken köyün mezarlığının olduğu taraftan geçtim. Uğrayıp dua ettim. Tüm arkadaşlarım buradaydı. Çocukluk anılarım, yaşadıklarım gözümün önünden

geçip gitti. Hepsi vatan uğruna burada yatıyordu. O an yaşadığım için vicdanım sızladı ve burada mezar başında olmak bana sanki üstümde ağır bir yük varmış gibi hissettirdi. Yanlarında olmak istedim. Biraz durdum, tam çıkıyordum ki o sırada bir mezarlık dikkatimi çekti. Simsiyahtı. Üstünde "Babamız" yazıyordu. Bu dedemin mezarıydı, yanında da tüm ailemin isimleri yazıyordu. Sadece mezarlara baktım. Boşluktaydım, nefes alamıyordum, hareket edemiyordum. Sanki konuşuyorum, bağıriyorum ama sesim çıkmıyordu.

Sahip olduğum her şeyi kaybetmişim. Askerdeyken aklım hep buradaydı. Kimseden haber alamadım, kimseye haber yollayamadım. Canım pahasına çıktığım bu yola tüm sevdiklerimi kaybetmiş şekilde döndüm. Kimsesiz kaldım. Tutunacak hiçbir dalım kalmadı. Hayatımın hiçbir anlamı yoktu. Hayat kısaydı, kuşlar uçuyordu.

Batuhan Kurtbay – Duru Özer – Duru Karadeniz – İdil Akkayagil 11/I

Son Zamanlarda Okuyup Beğendiğim Kitaplar

Evelyn Hugo'nun Yedi Kocası (The Seven Husbands of Evelyn Hugo)

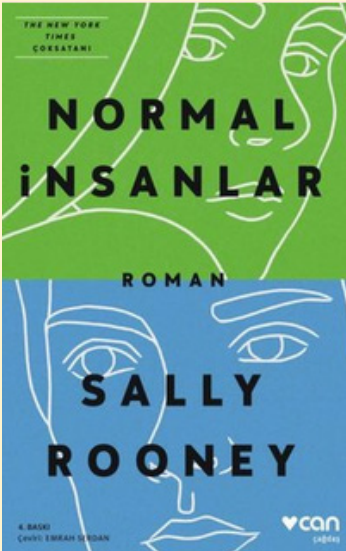
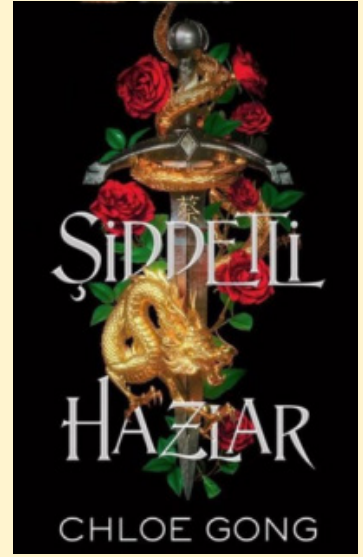
– Taylor Jenkins Reid

1960'ların büyük bir Hollywood yıldızı olan Evelyn Hugo'nun bir dergi çalışanının onunla özel bir röportaj yapması için bir teklif sunmasıyla başlayan bu roman Hugo'nun sırlar dolu hayatı ve dillere destan olmuş yedi evliliğinden bahseder. Bir kere ele alınınca geri bırakılamayan kitaplardan biri...

Şiddetli Hazlar (These Violent Delights)

– Chloe Gong

1920'lerde Şangay, birbiriyle kanlı bıçaklı iki çete ve bu düşmanlıklarını bir kenara bırakmalarını gerektiren bir canavar. Romanın başlığı Shakespeare'in "Şiddetle başlayan hazlar, şiddetle son bulurlar." sözünden gelmektedir. Romeo ve Juliet hikâyesinden esinlenilmiş bu fantastik romanın kapağı bile başlı başına bir şaheser adeta!

Normal İnsanlar (Normal People)

– Sally Rooney

Liseden mezun olup hayatlarına devam etmek üzere olan iki farklı toplumsal sınıfta ve farklı kişilikleri olan iki gencin hikayesi... Bu ikilinin arasında bir şekilde kendilerini aynı ortamda bulmalarıyla oluşan ilişkiyi anlatan bu kitap çok genç olmasına rağmen yeteneğini her sayfada gösteren bir yazara sahip.

10 Kere de İzlesem Bıkmayacağım 2 Film

Bıçaklar Çekildi (Knives Out)

2019 • Gizem/Komedi

Ünlü bir polisiye roman yazarı Harlan Thrombley'nin ölümünden sonra ismini vermeyen biri tarafından tutulmuş dedektifin intihar görünümlü cinayeti çözmesini anlatan bu film, izlediğim en keyifli filmlerden biri olabilir. Dönemimizin en muhteşem suç filmi olduğu söylenmekte olan "Bıçaklar Çekildi" kesinlikle listemin başında yer almakta.

Ocean's 8

2018 • Komedi/Suç

Tek kelimeyle mükemmel bir oyuncu kadrosuyla yıllardır dillerden düşmeyen bu film de tabii ki listede yerini aldı.

Filmde Danny Ocean'ın kız kardeşi Debbie Ocean şartlı tahliye sonucunda serbest kalınca değerli bir mücevheri çalmak için Met Gala'yı kullanacak 8 kişilik bir grup oluşturur

Keyifli okumalar ve iyi seyirler!

Elif Dilara İnkaya 163825 10-N

EMEĞİN BAYRAMI 1 Mayıs

BİR ASIRDAN FAZLA SÜREDİR DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDA KUTLANAN 1 MAYIS, EMEK VE DAYANIŞMA GÜNÜ İŞÇİ BAYRAMI OLARAK DA BİLİNİR.

TARİHÇESİNE BAKILDIĞINDA İLK HAK ARAYIŞININ AVUSTRALYA'NIN MELBOURNE KENTİNDE TAŞ VE İNŞAAT İŞÇİLERİNİN ÇOK FAZLA OLAN ÇALIŞMA SAATLERİNİ PROTESTO AMAÇLI PARLAMENTO EVİ'NE KADAR DÜZENLEDİKLERİ YÜRÜYÜŞ OLDUĞU BİLİNİR. DEVAMINDA ABD'DE İŞÇİLERİN, GÜNLÜK ÇALIŞMA SAATLERİNİN 8 SAATE DÜŞÜRÜLMESİ VE ÇALIŞMA ŞARTLARINDAKİ İYİLEŞTİRME TALEPLERİ İÇİN 1884'TE BAŞLATTIKLARI MÜCADELEYE 1886'DA BAŞLATILAN KİTLESEL GREVLERLE KÜRESEL BİR NİTELİK KAZANMIŞ VE NEREDEYSE BÜTÜN DÜNYADA KUTLANMAYA BAŞLANMIŞTIR. MİLLETLERARASI İŞÇİ KARDEŞLİĞİ TEŞKİLATI'NIN 1889 PARIS KONGRESİ'NDE, YILDA BİR GÜNÜN İŞÇİLERİN DAYANIŞMALARI ADINA ORTAK BAYRAM ILAN EDİLMESİNİN KARARLAŞTIRILMASIYLA SENDİKACILARIN ÖNERİSİ ÜZERİNE O GÜN "1 MAYIS" OLARAK BELİRLENMİŞTİR. BU TARİHLERE VE DÜNYADAKİ O GÜNLERİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK KOŞULLARINA BAKILDIĞINDA 19. YÜZYILA DAYANAN 1 MAYIS, ASLINDA SANAYİ DEVRİMİ'NDEN BERİ GELEN İŞÇİ HAKLARI, SENDİKALAŞMA, İŞÇİ-İŞVEREN İLİŞKİSİNDEKİ ADALETSİZLİK GİBİ KAVRAMLARIN KÜRESEL VE RESMÎ BİR NİTELİK KAZANDIĞI TARİHTİR.

OSMANLI DEVLETİ'NDE İSE İLK KEZ 1911'DE SELANİK'TE TÜTÜN, PAMUK VE LIMAN İŞÇİLERİ TARAFINDAN KUTLANAN 1 MAYIS, 1912 YILINDA İSTANBUL'DA VE DEVAMINDA CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA KUTLANMAYA DEVAM ETMİŞTİR. BAZI SİYASİ GEREKÇELERDEN DOLAYI BU GÜNÜN YAŞANMASI VE YAŞATILMASI SEKTEYE UĞRASA DA 2009 TARİHİNDE 1 MAYIS EMEK VE DAYANIŞMA GÜNÜ ADIYLA RESMÎ BAYRAM OLARAK KUTLANMAYA BAŞLAMISHTIR.

BUGÜN TÜM DÜNYADAKİ İŞÇİLERİN COŞKUUYLA KUTLADIĞI 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI HER YIL ÜLKEMİZDE DE SEVİNÇLE KUTLANMAKTA. İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN BİRLİK, DAYANIŞMA VE HAKSIZLIKLARA KARŞI MÜCADELE ETTİĞİ BU ÖZEL GÜN 1 MAYIS BARIŞ, DEMOKRASİ VE GÜVENİİ BİR GEIECEK İÇİN MÜCADEİE GÜNÜDÜR. DAYANIŞMANIN, İYİLİĞİN, BİRLİĞİN VE GÜZELLİĞİN BİRLEŞTİĞİ 1 MAYIS'TA TÜM İŞÇİ KARDEŞLERİMİZİ KUTLUYORUZ.

BEGÜM SÖNMEZ 11/K

Bİ' DÜŞÜN

Yeni dönemde görüşmek üzere...